

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Na: oćnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 10'40 K, za pol leta 5'20 K, za četrt leta 2'60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Poznavna številka 10 v.

Reklamacije so poštne preste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopis se ne vraća, inserati. Enostopna petil-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

90. šteV.

V Ljubljani, v sredo, dne 11. novembra 1908.

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za donarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana, Dunajska cesta šteV. 20.

Deželnozborske volitve se bližajo!

Na 14. dec. so razpisane dopolnilne volitve v kranjski deželni zbor. Na ta dan imajo prvič pravico voliti tudi tisti, ki so bili doslej izključeni od volilnega prava. Sveda bodo ta dan volili tudi tisti, ki volijo tudi v drugih kurijah, ker volilna reforma, ki jo je v zadnjem zasedanju sklenil kranjski deželni zbor, predstavlja čisto navadno pluralno volilno reformo, ki daje bogatinom volilo večje pravice kot revnim. Volilni okraji za to dopolnilno volitev so tudi taki, kakršne si je želela klerikalna stranka, namreč, da razven mesta Ljubljane povsod majorizirajo kmetje industrijalno delavstvo, tako, da je za to zelo težavno priti do svojega, tudi na Kranjskem prepotrebne interesa zastopstva.

Kakega posebnega volilnega gibanja ne bo. Kakor je videti so liberalci vrgli puško v kuruzo. Udeležili se ne bodo volitev nikjer drugje kakor edino v Ljubljani, kjer upajo, prodreti s svojim kandidatom. Klerikalci so pa že deloma postavili kandidate. Tudi že sempatja prirede kak volilni shod, vendar se vidi, da se posebno trudili ne bodo, ker sodijo po rezultatih zadnjih volitev, da bo njih organizacijski aparat brez dvombe storil svojo dolžnost. Pri dosedanjih kandidaturah so čisto prezrli dosedanje agitacijsko geslo: kmet — kmeta, ampak so postavili, v kolikor je znano, doslej le enega kmetiskega bogatina, drugače pa: enega advokata, štiri duhovne (Hladnika, Arkota, Pibra in Lavrenčiča), enega zdravnika in enega učitelja...

Mi socialni demokratje smo sklenili na svoji deželni konferenci, ki se je vršila 1. nov., da postavimo kandidate v vseh okrajih, da podamo s tem možnost našim somišljenikom po vsi deželi,

da zamorejo oddati svoje glasove proti naraščajočem klerikalizmu v deželi. Tam, kjer so volilni imeniki še razpoloženi (posebno v Ljubljani), naj se sodrugi pobrigajo zato, da bodo vsi naši somišljeniki, ki imajo volilno pravico, zabeleženi. Povsod naj vložijo tozadevne potrebne reklamacije, da se ne izgubi noben socialistični glas. Vemo predobro, da klerikalna županstva po deželi prav rada izpuščajo z volilnega imenika volilce, o katerih vedo, da bodo protiklerikalno volili.

Upanja do kaksne posebne zmage socialni demokratje še nimamo! Vendar vsak glas, ki se bo oddal za socialno demokracijo, je dragocen! V nekaterih okrajih pridemo lahko do velikega števila glasov. Noben sodrug naj zato ne bo manj agilen nego je potreba. Prav tako je treba delati, kot bi imeli najboljše nade na pozitivne vspehe.

Pri volilnem gibanju razširjamo ideje socialne demokracije, pojasnujemo zmote, ki so o nas razširjene, bistrimo temne pojme, ki jih imajo po deželi o socialni demokraciji. Zanesimo seme socializma v zadnjo gorsko kočo. Naše časopisje («Rdeči Prapor», «Naprejš» i. t. d.) naj pride slednjemu v roke. Prepričani smo, da tudi na Kranjskem zasijejo potem drugi časi, da tudi po teh, inče zelo črnih in temnih krajih, zasije solnce svobode. Tudi na Kranjskem se bodo razširile ideje socialno-demokratske tako, kot je potreba za pošten in pravični razvoj vseh slojev prebivalstva.

Na delo tedaj!

Kakor rečeno: liberalna stranka je vrgla puško v kuruzo; pred seboj bomo imelo zato edino klerikalnega nasprotnika, ki ga poznamo prav dobro v vsakem oziru. Smo stranka dela in stranka boje. Ne strašimo se nobenih ovir! Od moža do moža, od volilca do volilca, od kraja v kraj. In če bomo delali tako, potem bo 14. dec. svetel dan v naši povestnici.

Etbin Kristan — na Sušaku v zaporu!

V soboto zvečer se je vršila na Sušaku, poleg Reke, socialistična konferenca, na kateri je predaval naš sodr. Etbin Kristan o «Individualizmu in socializmu». Konferenca ni imela političnega značaja. Udeležba seve je bila prav obilna, ker je sodrug Etbin Kristan zelo priljubljen predavatelj. Ko je sodr. Etbin Kristan govoril o eksponentih, ki nalogajo uradnikom dela, kakršna hočejo — je pristav Mazuranič kot zastopnik vlade razpustil shod. V dvorani je nastala burja protestov in zavrili so klici: Abzug Rauch, Abzug Czernkovich. Na to je pridvela v dvorano velika četa orožnikov, ki so z nesajenimi bajoneti gonili zborovalce z dvorane. Nekega nemškega delavca, ki je rekel svoji okolici, da bo o tem napisal v nemške časopise, so takoj aretirali. Nato pa je prihitel predstojnik Zmajič zopet z večjim oddelkom orožnikov, ki so obkolili hotel, v katerem se je vršila skupščina, kot bi bil v njem razbojniški tabor. Zasedli so tudi sušaki most. Nakrat je bil Sušak v obsednem stanju, in hura na socialiste! In takoj so aretirali sodr. Etbina Kristana, noben ne ve sploh zakaj in reklo se je, da se ga odpošlje takoj po odgonu v Ljubljano. Aretirali so z njim vred še deset drugih delavcev! Med temi je še znani sodr. Demetrovič. Sodr. E. Kristan in Demetrovič ne vzameta k sebi nobene jedi, ker ju ne izpuste. Delavstvo se pripravlja na generalni štrajk.

Daljša poročila pride prihodnjič.

Reka, 10. novembra. Generalni štrajk započne danes. E. Kristan že tri dni ne je in ne pije.

Sodrugi, somišljeniki! Zahajajte le v naše gostilne kavarne in brivnice, kjer je na razpolago vaše glasilo. . . Agitirajte „Rdeči Prapor!“ povsod za

PODLISTEK.

Nov socialni načrt.

IV.

Osvoboditev dela.

Ves današnji napredek zdihuje pod jarmom barbarske preteklosti, ki se zrcali v vladi izkoriščevalnega rimskega prava in s tem zadržuje, da se ne more ustvariti pravo dela.

Današnje pravo ne štiti, ne pospešuje in ne organizuje dela, marveč posvečuje in brani nasilno lastnino, požrešnost in nenasitnost egoizma, kakor pravi slavni pravnik Ihering.

Nacionalni ekonom Schmeller je cenil, da je imelo v Nemčiji 1897 leta izmed 12 milijonov družin 5'25 milijonov družin manj nego 1800 M letnih dohodkov. Statistika dohodninskega davka iz 90. let dokazuje, da 50% pruskih in saksonskih prebivalcev ni imelo niti 750 M letnih dohodkov. Po Schmellerjevih računih pripada v Nemčiji izmed 25 milijard M letnih dohodkov le 18 milijard M kot plača za delo in 7 milijard M kot dohodek brez dela, to je: 5 milijard znašajo rente od zemljišč in kapitala in 2 milijardi znašajo špekulacijski dohodki, sinekure, visoke uradniške plače i. t. d.

Socialni politik E. Abbe dokazuje, da je v Nemčiji 80% prebivalstva, ki oddaja najmanj 1/3 svojih izdelkov peščici 5%, ki nič ne delajo; kakih 15% je pa prebivalstva, ki dobi približno toliko, kolikor naredi, to je srednji stan. Poprečni dela-

vec dela najmanj dva dni v tednu zgolj za pose-
dujoče sloje.

Strašna so ta socialna fakta; v resnici je pa še hujše. Zaradi pomanjkanja hrane, slabih stanovanj i. t. d. umrje v kulturnih deželah letno na stotisoče, da, milione ljudi. Zlasti jetika je bolezen revščine.

In ta družba, v kateri ima manjšina vsa delavna sredstva, posest in kapital, govori še o političnih pridobitvah t. zv. svobode. To je posmehovanje in zasramovanje svobode. En sam veleposestnik ima tisočkrat, desetstisočkrat več dohodkov nego njegov rojak, ki se trudi v potu svojega obraza in mora biti še vesel, da sploh sme robotati in plačevati lastnikom proizvodjalnih sredstev davek od svojega dela...

Posebno nesocialne so gospodarske funkcije trgovine in kovanega denarja. Pri današnjem tehničnem napredku prometnih sredstev bi zadoščalo za posredovanje med producentom in konsumentom kakih 10% gospodarskega dela, v resnici pa porabi trgovina najmanj 50% in tako zdražuje vse blago. Po vzoru rimskega prava pospešuje današnje gospodarsko pravo predvsem trgovino in dobičkanosno posredovanje, zato se zateka sem preveč ljudi, ki povzročajo konkurenco. Naše gospodarstvo nima namena, da bi zadoščalo ljudskim potrebam in pametno uredilo delo, marveč njegov cilj je dobiček vladajoče manjšine. In vrednost izdelkov se ne ceni po delu, ampak po vrednosti zlata, to je blago, ki ga imajo posedujoči sloji kot razkosje. Vladajoči gospodarski red smatra za pa-

metnega onega, ki je prekanjen in brezobziren, poštenjak je pa neumen; zato se šopiri hinavščina, laž in sleparstvo. Današnji pravni red onečašča naravne vezi med možem in ženo, zapostavlja ženo v njenih najsvetejših pravicah, ne priznava ženi velikega pomena, ki ga ima za razvoj človeštva kot mati in kot gojiteljica ter ohranjevalka ljudskega zdravja.

Razna socialna gibanja nastopajo proti izkoriščanju, n. pr. proti zasebni zemljiški lastnini, posebno po mestih. Velika stanarina znižuje življenske potrebstvine in podražuje vsa živila. Samo v Berlinu je znašala leta 1905 zemljiška renta okrog 160 milijonov M. Dalje proti borznim in bančnim makinacijam. Na borzah «zaslužijo» špekulantje takorekoč v nekaj minutah stotisoče, veliki bankirji profitirajo ob denarnih krizah cele milione. Na drugi strani zopet nastajajo najraznovrstnejše socialne skupine, ki se obračajo proti zdravstvenim, duševnim in naravnim posledicam današnjega gospodarskega reda.

Vsa ta socialna prizadevanja je treba centralizirati v veliki socialni reformi, ki se glasi: osvoboditev in organizacija dela, tistega dela, s katerim zadoščamo ljudskim potrebam.

V.

Osnovanje socialne prihodnjosti.

Boljšo socialno prihodnjost si moremo osnovati s skupnimi močmi. Vsakdo je poklican in pravzaprav dolžan, da po svojih zmožnostih sodeluje pri osnovanju socialne kulture. Drobno delo vseh rodi sad.

Politični odsevi.

Beckovo ministarstvo padlo. V soboto se je vršil ministrski svet, na katerem je predsednik baron Beck izjavil, da je vsled izstopa ministrov Fridlerja, Praska in Pradeja primoran podati ostavko predsedstva, nakar so se vsi ministri smatrali z njim solidarne ter skupno demisionirali. Cesar je ostavko sprejel ter sestavo novega kabineta poveril baronu Rikardu Bienerthu, dosedanjemu ministru za notranje zadeve. Beck je torej padel kot žrtev nemške obstrukcije v češkem deželnem zboru in pa vsled intrig krščanskih socialcev, ki so v zadnjem času odpovedali svojo pomoč, češ, da je nadaljni obstoj kabineta mogoč le na podlagi sprave med Čehi in Nemci, kar pa prvi kakor drugi odločno odklanjajo. Kakšno bo novo ministarstvo, se še ne ve, gotovo pa je, da bo najslužnejša dekla klerikalizma, kakor je bilo že dosedanje. Komaj se je demisija razglasila, se je pojavilo že vse polno kandidatov za ministrske portulje, in če bi jih bilo pet ducatov, bi jih bilo še vedno premalo. Razne verzije pripovedujejo, da predsednik poslanske zbornice dr. Weisskirchner zamenja svoj prostor s poljedelskim ministrom dr. Ebenhochom, krščansko-socialni princ Liechtenstein pa da postane minister za javna dela, dočim se dr. Gessmann posveti izključno le agitaciji za svojo stranko. Poljaki in Čehi se nekaj kujejo, kakor da jim ni za sedeže v ministarstvu, pa se bodo dali že potolažiti, kakor hitro jim namigne prijazno oko Bienerthovo. Novo vlado čakajo velike naloge, če jim bo kos, je drugo vprašanje. Delavsko zavarovanje za starost in onemoglost je postalo akutno; zato je pa treba, da delavstvo pazno stoji na straži.

Padec Beckovega ministarstva je nujna posledica sedanjih zamotanih razmer v državi, katerih ozdraviti pa se ne bo dalo dotlej, dokler se vsega javnega življenja ne preosnuje v demokratičnem duhu. Deželni zbori, ki zdaj tu zdaj tam ovirajo vsako plodonosno delo, so v sedanjem sestavu glavna ovira, da se ne pride naprej. Dokler so vrata deželnih zborov širokim masam ljudstva zatvorjena, ostanejo vsi poskusi na saniranje sedanjih razmer brezuspešni. To je jasno pokazala nemška obstrukcija v češkem deželnem zboru. Splošna in enaka volilna pravica v deželnem zboru je listi gordijski voz, katerega razvozlati pa naši državniki ne razumejo. Kadar bodo poslanci nosili odgovornost napram ljudstvu, se bo položaj na mah izpremenil na bolje. Spričo sedanjih razmer trpe le gospodarski interesi delavstva, ki je edino poklicano, da napravi red v državi. Socialna demokracija edina to izpoznava, zato pa ne bo mirovala, dokler ne bodo demokratizirani tudi deželni zastopi. Boj za splošno in enako volilno pravico za deželne zборе mora biti parola odslej!

Juriša — obsojen. Pravnik Juriša, ki je podbana Cvrnkoviča na ulici oklofotal, je bil 9. novembra v Zagrebu obsojen na 5 mesecev v ječo. Zagovornik Juriše dr. Hanković je vložil takoj ničnostno pritožbo.

Volilna reforma na Ogrskem. Cesar se ni nihče nadejal, se je zgodilo. Krona je podelila predsankcijo znanemu Andrasjevemu načrtu volilne reforme. Delavstvo na Ogrskem je razburjeno do skrajnosti.

Med Avstrijo in Rusijo se pogajanja normalno razvijajo. Tako poroča ruska brzozjavna agentura. V Peterburgu pričakujejo odgovor Avstrije na predlog o evropski konferenci, kakor je bil izdelan v Londonu.

V naravi veljajo zakoni o delu ali zakoni energetike. Fizika nas uči, kako se pretvarjajo energije druga v drugo. Človeško delo bi pa ne bilo obseženo v teh, vse obsegajočih naravnih pretvarjanjih?

Človek dela zato, da živi. Življenje vseh ljudi, ki pridejo na svet, je treba zagotoviti. Življenske potrebščine ne smejo biti odvisne od dobre volje spekulantov. Naloga medicine je, da izračuna, koliko ji treba življenskih potrebščin. Sedaj biva na zemlji 1 $\frac{1}{2}$ milijarde ljudi — tehnika dokazuje, da je na zemlji prostora še za 20 do 30 milijard ljudi. Zdravniška znanost, zdravoslovje, more doznati, koliko ji treba producirati, da se ohrani življenje vseh ljudi zdravo in čvrsto.

Kakor pa se da izračunati množina življenskih potrebščin, prav tako se more dognati, koliko človeškega dela je treba, da se naredi vse to, kar potrebuje človeški rod za svoje življenje. In to je naloga tehnike. Zdravnik in tehnik se izpopolnjujeta: prvi določa množino življenskih potrebščin, drugi množino v ta namen potrebnega človeškega dela. Kakor v naravi, tako se ravna tudi človeško delo po določenih, žalibog doslej samo strokovnjakom znanih zakonih.

Človeško delo, ki ustvarja kulturo, se da izračunati. Ako se dajo primerjati in izražati v številnih razmerja takih energij, kakor padnost vode, toplinska energija ognja in električna energija dinamostroja, ali bi se ne dalo primerjati delo čuvaja pri parnem kotlu z delom poslovodje, z delom

V bolgarskem sobranju je v imenu 23 agrarnih poslancev Stambolinski prečital protest proti proklamaciji Bolgarije za kraljevstvo. S tem, da se je proklamacija izrekla brez privoljenja sobranja, se je kršila ustava. Obenem napovedujejo agrarci obstrukcijo.

Bolgarska vlada je baje ponudila Turčiji tri milijone turskih funtov odškodnine kot atribut, ki v bodoče odpade za Vzhodno Rumelijo. Na Turškem smatrajo ponudbo za sprejemljivo. Tudi vprašanje zaradi orientalne železnice se kmalu reši.

Cesarju Viljemu govori nemško časopisje take korenite besede, kakršnih že dolgo ni bilo slišati. Tako piše «Leipziger Volkszeitung»:

«Poznejšemu zgodovinarju bo Nemčija Viljema II. Nemčija v najglobokejšem duševnem ponižanju. Na prestolu mož, o čegar opotekanju so si napravile množice že davno sodbo, čegar politično pomanjkljivost presega le njegova samozavest, s katero se meša v vse reči in bi rad vodil vse reči . . .»

V «Fränkische Tagespost» se pa čita:

«Nemški narod hrepeni po predsedniku Schulzu, po čisto navadnem predsedniku Schulzu, kateremu ni treba poznati niti očeta, kaj se rodovinska debla, ki rastejo v nebesa ali v pekel! Prav nobene potrebe ne čutimo po mistični milosti božji, po velikih knežjih rodovih, po škrlatnih ženialnostih, najmanj pa po tem, kar imenujejo v novem jeziku politične medicine «impulzivne temperament». Predsednika Schulza hočemo imeti! Siti smo tega, da je narod, ki šteje 60 milijonov, brez brambe odvisen od razpoloženja edinega vladarja, od bolestnih razmer, od duševne in moralne kakovosti kakšnega dinastičnega hišnega služabnika . . . To je klic, ki bi moral doneti kakor grom po Nemčiji, dokler se ne izpolni zahteva. Ali naj bomo večno vsemu svetu na zasmehovanje? Ali naj bo nemška politika tudi v bodoče sestavljena iz samih naznanil o razpoloženju na dvoru, iz naznanil, ki se vsak dan menjajo, ki pa neprenehoma ponavljajo bedo politike, ki ponižuje narod na stopnjo lenega, topo trpečega predmeta? . . .» Vsekakor nenavadne besede.

V angleškem parlamentu je poslanec William Redmond interpeliral vojnega ministra, če je ministarstvo dobilo od nemškega cesarja kak načrt za bursko vojno in če hoče minister Haldane objaviti dotični spis. Vojni minister je odgovoril, da v njegovih arhivih ni takega spisa; tudi ga ni v arhivu nobene instance, ki je v zvezi z vojnim ministarstvom. Redmond je na to vprašal, če hoče vojni minister preiskati, če je kje drugje v deželi tak spis. Haldane je odgovoril, da ima s svojim ministarstvom dovolj opraviti. Končno je Redmond vprašal, ali ne bi vojni minister hotel svetovati ministrskemu predsedniku, da naj ponudi nemškemu cesarju sedež v svojem kabinetu. Na to vprašanje je bil velik smeh, ampak vojni minister ni več odgovarjal.

Punt v turški armadi. V Peri se je spuntala stotinja vojakov, ki bi morali odriniti v Džedab. Vojaki so zapustili oboroženi vojašnico ter se postirali na prostem. Vojni minister je odredil, naj puntarje obkoli bataljon strelcev. Pri tem so začeli puntarji streljati, a strelci so streljali po njih. Posledica je bila: devet mrtvih in sedem ranjenih. Končno so se puntarji vdali, ki so jih razorožili in zaprli. Dogodek je provzročil med prebivalstvom veliko vznemirjenje.

Italijanska mornarica. Italijanski mornariski minister, admiral Mirabello, predloži baje v krat-

tehnika i. t. d.? Tudi človeško delo, ne samo telesno, marveč i duševno, je podložno energetičnemu in kavzalnemu zakonu. Ako izračuna fizika pretvarjanja energije v naravi, bo izračunala socialna fizika človeško energijo ali delo. Namesto današnje ponudbe in popraševanja na gospodarskem trgu, namesto izmenjavanja, ki je na korist posedujočih slojev, bo nastopila znanstvena enačba socialnega dela: socialna enakovrednost ali socialni ekvivalent, pravične cene.

Dandanes se seveda zaradi vladajočih družbenih razmer ne da delo poedinih delavcev zenačiti. Ne morem reči, da je to, kar naredi v enem dnevu tehnik-izumitelj enako delo čuvaja pri parnem kotlu ali delu dninarja. Toda tudi ta razloček ni čudež, ki bi se ne dal razložiti. Ako bi bil čuvaj pri parnem kotlu tako skrbno vzgojen in bi bil imel toliko izobrazbe kakor inženir, bi bil morebiti ravno tak ali pa še večji izumitelj. Socialna zla so vzrok marsikakemu manjvrednemu delu. Nekako čudno je to, ako se zgražamo nad nevednostjo in neizobrezbo širših mas, pri tem pa ne le, da ničesar ne storimo za odstranitev zla, marveč ga še vzdržujemo in množimo. Brez dvoma je, da se uveljavi delavec, čim bolj se bodo posamezniki in cele skupine zavedale svojega človečanstva s povzdigo svojega gospodarskega položaja, svoje izobrazbe in nravnosti. Ako si bodo stali nasproti enako močni nasprotniki, potem se more doseči socialno ravnotežje le s socialno enakostjo ali pravičnostjo.

kem italijanskemu parlamentu zakonski načrt, v katerem bo zahteval okoli 450 milijonov lir v izpopolnitev mornarice, da se ta dvigne na višek vojne sposobnosti. Zgraditi mislijo 6 oklopnih, 4 križarke s kanoni težkega kalibra, nove torpedovke ter še druge ladije za zunanjo in pomožno službo. Drugi zakonski načrt bo zahteval v mornarici 1000 mož več, tako da bo mornarjev koncem leta 1909. — 29.000.

V francoskem parlamentu je na razpravi predlog, da se odpravi smrtna kazen. Ko je poslanec Willm zagovarjal predlog, je skrajna levica burno odobraval. Berry je zahteval, naj ostane smrtna kazen, češ, da je potrebna za varstvo družbe. Socialist Meunier je izvajal, da tudi družba nima pravice, moriti. Predsednik Fallières zasluži priznanje, da je odpravil giljotino; bila bi sramota, če bi jo parlament zopet vpeljal.

Saški sodrugi so priredili v nedeljo v Draždanih, v Lipskem in v drugih mestih velike demonstracije za splošno in enako volilno pravico za deželni zbor. V Draždanih se je udeležilo spreveda 50.000, v Lipskem 70.000, v Semnici 20.000 ljudi. Velike demonstracije so bile v Cvikavi, v mestih Plauen, Reichenbach, Krimitschau, Werdau, Oesnitz, Burgstädt, Fraubenberg, Mittweida, Hohenstein, Meissen i. t. d. V Draždanih je minister Hohenthal gledal demonstracijo.

Amerikanske volitve so končane in «republikanski» so zmagali. Njegovemu kandidatu Taftu je zagotovljena izvolitev za predsednika Zedinjenih držav. V političnem oziru ostane torej v Ameriki pri starem, kajti tudi dosedanji predsednik republike Roosevelt je bil «republikanec», republikanska je bila tudi večina centralnega parlamenta. Natančno razmerje glasov v tej uri še ni znano; pač pa je gotovo, da je doseгла republikanska lista veliko večino, ki se ceni na 1.091.000 glasov. Definitivna volitev predsednika je dne 10. februarja. V terek so se poleg volilnih mož za predsedništvo volili poslanci za centralni parlament, potem v večini držav guvernerji, člani državnih parlamentov, uradni sodniki i. t. d. — Južne države so solidarno glasovale za «demokratično» listo. Zanimivo bo, koliko glasov je dobila socialna demokracija, za katero je kandidiral Debs. Pri zadnjih volitvah je imela 400.000 glasov.

V Tibetu v notranji Aziji je izbruhnila vstaja, katero je hotelo cesarsko (kitajsko) vojaštvo potlačiti, a je bilo premagano. Vlada je poslala nove čete v Tibet in je pozvala Dalaj-lamo, naj odredi razpust vstaških čet in naj napravi red. Dalaj-lama (tibetsko-budističevski papež) je odgovoril, da nima toliko vpliva.

Ljubljanskim somišljenikom!

Volilni imenik za deželnozborsko dopolnilno volitev je v Ljubljani razpoložen! Pozivljamo vse somišljenike, da se prepričajo, če so v volilnem imeniku. Doba je važna in dolžnost vsakega sodruga je, da v tej važni dobi stori vse, kar je potrebno.

Na delo za zmago socialne demokracije!

To, kar naredi narava, lahko izračunamo in primerjamo. N. pr. pravimo, da je delo kilogrametra tisto delo, ki se rabi, da se dvigne kilogram meter visoko ali pa parni stroj ima 100 konjskih sil (1 konjska sila = 75 kilogrammetrov) i. t. d. Posamezni delavci so pa ljudje, ki si po današnjem redu niso enaki. Vsekako bo še treba mnogo socialnih bojov, predno dosežemo resnično enakost ljudi. Zaraditega ne smemo obupati. Človeštvo se počasi izpreminja. Da izpremenimo njegove socialne uredbe, ga je treba nepretrgoma vzgajati. Ko osvobodimo delo, potem določijo fiziolog, medicinec in tehnik normalne delavnike, ki bodo po pravu dela drug drugemu enaki.

Predno pa pridemo do tega, bo treba prehodnih določb. Gotovo je, da odpadejo dohodki brez dela. Upoštevajoč pa, da posamezniki izmed tistih, ki sedaj žive brez dela, niso ravno osebno sami čisto odgovorni za to, bo treba zagotoviti starejšim takim ljudem, morebiti onim, ki so stari nad 30 let in ki se ne morejo prilagoditi splošni delavni dolžnosti, primerno življenju, kar velja seveda le za začetek. Mlajši, sinovi in hčere, se morajo vsekako udeleževati dela v prid skupnosti. Takega mnenja so že tudi marsikateri bogataši, n. pr. milijardar Carnegie ne priznava za svojo osebo sedaj veljavnega dednega prava. Za začetek ne bo možno izvesti vrednosti delavnega časa do pitice enako, ker je treba n. pr. za nekatere poklice dvakrat, trikrat večje priprave nego za druge. Velik korak k uresničenju socialne pravičnosti bo

Dopisi.

Iz goriške okolice. Neki semkaj doseljeni grajski valpet je dal napraviti opekarno na grajski zemlji v pravo nesrečo svojim kolonom. Ni dovolj, da jim je povisal najemščino zemlje več kot za polovico, jih je še tako privil, da morajo pustiti obdelovanje zemlje in odvažati opeko na kolodvor za ničevno ceno, kadarkoli jim ukaže; če tudi pri obdelovanju zemlje vse zanemarijo ni valpetu nič mar, četudi nič ne pridelajo, morajo vseeno krvavo plačati najemščino.

Vsled takega brutalnega odiranja kolonov ni čuda, ako je dobil valpet neka anonimna pisma, ki so še huje gorje napravila kmetom. Posebno enega kolona je ta valpet vzel na piko, le na sumničenje brez dokazov, da je moral ubogi starček kolon poklekniti in odpuščenja prositi to mlado strupeno človeče.

Toda vedi stiskač, da so anonimna pisma lahko došla iz drugih rok, katerim se koloni smilijo ob takem početju. Ta pisma je valpet sam izval, zato naj pusti kolonom vsaj živeti in dihati, pa naj se spomni, da so minuli časi, ko bi z gorjajo klestil kolone. Grajsčak je dober in usmiljen, predniki oskrbniki tudi. Bodi še oskrbnik tak, ako ne, si bo sam pripisal posledice. Če ne, bo odcapljal — in koloni bodo ostali. Da se razumemo!!

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah **Rdeči Prapor**

Iz stranke.

Soja deželnega zastopstva za Kranjsko se vrši julij v četrtek, točno ob četrt na 7. uro zvečer v prostorih strankinega tajništva, Dunajska cesta št. 20. Sodrugi se nujno opozarjajo, da pridejo zanesljivo. Dnevni red je vevlažen.

16. deželna konferenca soc. dem. stranke na Štajerskem se je vršila 8. in 9. t. m. v Gradcu ob obilnem številu delegatov. Za Slovence je bil navzoči sodr. Ignacij Sitter iz Trbovelj. V imenu celokupne soc. dem. stranke v Avstriji je pozdravil konferenco sodr. Höger, drž. poslanec. Za koroške sodruge je govoril sodr. Lich. Dnevni red je bil sledeč: 1. poročilo deželnega zastopstva stranke (ref. sodr. Lindner, dež. strankin tajnik); 2. poročilo strankinega blagajnika in strankine kontrole; 3. tisk (ref. je sodr. V. Muhitsch, ki je pokazal na lepi razvoj glavnega lista «Arbeiterwille», ki bo dosel kmalu okrog 15 000 naročnikov); 4. deželnozbornske volitve; 5. podraženje piva in 6. volitev strankinega dež. zastopstva. — Za volitve v deželni zbor so se postavili sledeči kandidati: Za I. okraj Ivan Resel, za II. I. Jodlbauer, za III. dr. Schacherl, za IV. (Maribor, Celje i. t. d.) Albert Horvatek, za V. (Ljubno) Ivan Zwanzger, za VI. Ludvig Beer, za VII. Ludvig Poeltl, za VIII. Anton Werkselberger, za IX. (kmetiške občine okrog Maribora) se šele določijo; za X. (Trbovlje in kmečki okraj) pa sodr. Ignacij Sitar iz Trbovelj. Po drugih krajih se bodo kandidati šele določili.

Odločbe obrtnih sodišč.

Priobčuje dr. D.

Dalje.

VI. Tožitelj je bil tkalec pri toženi suknarni. V soboto dne 20. okt. 1906 je prejel zasluženno mezdo za pretekli teden in še 2 K 14 h. kot predjem za mezdo od 10 m, katere je moral še priklati k začetnemu kosu.

V ponedeljek 22. oktobra pa tožitelj ni hotel več delati in je glede na tovarniški red, ki je akortnim delavcem dopuščal razrušiti delavsko razmerje

storjen že s tem, ako se določi, da iznaša največji zaslužek 10 kratno povprečno mezdo.

Vse to so pa le prehodne naredbe. Ideal je: enaka vrednost enakega dela!

VI.

Nadomestitev starega nasilnega prava z novim pravom dela.

Prehod od starega prava k novemu ni toliko zunanji, kolikor notranji: to je popolen preporod ljudstev. Socialne pretvorbe se tiče notranjosti človeka, njegovega mišljenja, čutenja in ravnanja, tehniška pretvorba se tiče obladanja narave. Zboljšanje socialnih razmer je stvar vzgoje.

Predvsem je treba onemogočiti najbolj škodljive učinke starega prava in na njegovo mesto postaviti novo pravo. Na vsak način se mora napovedati boj renti. Dalje bi se morala pametno urediti trgovina, ki je dandanes ljudstvu škodljiva. Plen velikih spekulatov je prava sramota. Zlasti je pogubonosno današnje denarstvo. Dočim se podržavljajo važna prometna sredstva, kakor pošta, telegraf in železnice, ne vedo vlade, kaj bi naredile z najvažnejšim prometnim sredstvom, denarjem, ki je obenem menjalno sredstvo in merilna vrednost vsega gospodarstva. Veliki posestniki kovanega denarja in vrednostnih papirjev imajo velikansko nadvlado nad ljudstvi.

«kadarkoli», torej tudi, predno dovrši kakšni kos, zahteval svojo delavsko knjižico.

Ker mu je tožena tvrška ni izročila, je zahteval obsodbo, da mu jo mora izročiti.

Tožba je bila začasno zavrnjena.

Razlogi: Ker je med strankama edpovedna doba bila po pogodbi izključena in ker je bilo obojestransko možno delavsko razmerje razrušiti «kadarkoli», bi bil tožitelj v kljub določbi § 77. obrt. r. po § 72. obrt. r. kadarkoli opravičen, zapustiti delo meninič tebinč.

S tem pa, ker je pred zadnjim izplačilom sprejel en kos, da ga dotka, in ker je prejel za to delo že vso mezdo, se je zavezal nasproti toženki, da prevzeto delo dovrši, in se je odrekel svoje pogojne pravice, da lahko razruši delavsko razmerje o vsakem času.

Ker tedaj tožitelj ni dotkal 10 m in ker se je tudi branil povrniti dotično mezdo 2 K 14 h, se ne more govoriti o pravilni razrušitvi delavskega razmerja (§ 80 c. obrt. r.).

Toženka je tedaj opravičena, pridrževati delavsko knjižico toliko časa, dokler tožitelj ne izpolni svoje dolžnosti.

Zato se je tožba morala za sedaj zavrniti.

V. Zoper tožbo mizarskega pomočnika A. proti mizarskemu mojstru B. za plačilo odškodnine v znesku 28 K zavoljotega, ker mu ni izročil delavske knjižnice skozi 14 dni po razglasitvi razsodbe, s katero je bilo tožencu ukazano, knjižico tožitelju vročiti v 14 dneh, je toženi ugovarjal, da ne more njega nobena odgovornost zadeti, ker mu je omenjena pravomočno sodba dala navedeni rok 14 dni.

Tožbi se je ugodilo.

Razlogi: Iz tega, da je bil s pravomočno sodbo z dne 5. junija 1907, Cr. I. 516/7 tožencu obsojen, tožitelju povrniti delavsko knjižico v 14. dneh proti izvršbi, se ne more sklepati, da je bil toženi opravičen, tožiteljevo delavsko knjižico še nadaljnih 14 dni pridrževati brez kakršnekoli odgovornosti. Tako sklepanje očitno nasprotuje vsebini omenjene tožbe, kjer je bilo naravnost rečeno, da je bil toženi že takrat, namreč na dan razsodbe, v zamudi z izročitvijo delavske knjižice tožitelju.

Določitev 14dnevnega roka v sodbi temelji v § 409. c. pr. r. in pomenja le, da se sodba ne more preje izvršiti. Z vprašanjem, na čigavo škodo in nevarnost lahko tožencu z izpolnitvijo naložene mu dolžnosti odlašajo za navedenih 14 dni, se ta sodba ne peča; jasno je pa, da zadrževanje delavske knjižice, katero je bilo že na dan razglašene sodbe z dne 5. junija 1907, Cr. I. 516/7 neopravičeno in kot tako tudi označeno v ti sodbi, ni moglo vsled te sodbe postati opravičeno še za nadaljnih 14 dni.

Po zaključku lista.

Reka, 11. novembra (zjutraj). Sodišče je oprostil sodruga Etbina Kristana in Demetroviča. Oba že uživata svobodo.

Domače stvari.

Iz Idrije. V nedeljo 8. nov. je bila v Idriji dop. velikanska manifestacija proti ukrepu deželnega odbora, s katerim se je razpustil občinski odbor. Govorila sta posl. Eng. Gangl in sodr. Anton Kristan. Vsprejala se je soglasno sledeča resolucija: «Shod I. odločno protestuje proti stvarno neutemeljenu in nezakonitemu razpustu občinskega odbora mesta Idrije, II. zahteva, da se brezpogojno rešpektuje zakon ter se v postavnem času razpišejo in izvrše nove občinske volitve, III. odobrava sklepe

Vsa ta nadvlada je možna le zaradi tega, ker se delavno ljudstvo ne zaveda svoje moči. Široke mase so pač nezadovoljne s sedanjim stanjem, toda ne povzpno se do dejani. Kje bi že bili, ako bi se ljudstvo organiziralo kot konsument v konsumnih zadrugah in s svojimi prebitki polagoma prešlo k industrialni produkciji!

Ni druge rešitve nego v delu! Predvsem je treba odstranjevati vse one vplive, ki ljudstvo sistematično slabe in ponižujejo, n. pr. alkohol. Tudi se zanemarija duševna in bravna povzdiga ljudstva. Za osnovanje boljše prihodnosti so dobro došle vse moči, ki hočejo manjšati ljudsko bedo. Naravoslovne znanosti se niso doslej socialnopolitiško skoro čisto nič izrabljale. Medicina in tehnika bosta rodili eksaktno socialno znanost. V resnici so za rešitev socialnega vprašanja pripomogli naravoslovci kvantitativno sicer malo, kvalitativno pa največ.

Delo ustvarja vrednosti, ustvarja vse dobro, lepo in resnično, delo ustvarja življenje. Zakoni socialnega dela so zakoni socialnega življenja. Pravo dela bo mogočno pospeševalo socialno življenje in ga prenapredilo, pravo dela bo vzgajalo ljudstvo za srečo.

Dr. Dragotin Lončar.

razpuščenega občinskega odbora glede prezidave mestnega poslopja št. 509 in zahteva, da se ti sklepi brezpogojno izvrše in izreka glede tega tako županu Šepetavcu, kakor vsemr ostalemu izvoljenemu občinskemu odboru, popolno zaupanje.» Shodu je prisostvoval za vlado okrajni glavar Eckel iz Logatca. Prepovedani obhod se ni vršil in sta oba govornika vplivala da se je manifestacija tako mirno in dostojno izvršila. Upamo, da bo deželna vlada tudi iz tega shoda razvidela, da ni tako kot se ji je iz gotovih stranij narekovalo. — Idrijčani so ogorčeni nad ravnanjem deželnega odbora, kajti tako se ne sme postopati z izvoljenimi zastopniki ljudstva! Proč s klerikalizmom!

Skupno postopanje jugoslovanskih poslancev v deželnem zboru. Ljubljanski «Slovenec» piše, da je opravičeno domnevanje, da se morda že v doglednem času izvoli parlamentarna komisija obeh klubov, ki omogoči skupno postopanje v važnih vprašanjih. Da je to mogoče, dokazuje tudi skupni klub jugoslovanskih delegatov v zadnjem zasedanju. Če se pomisli, da bi Šustersič vendarle rad enkrat postal minister, se razume, da bi bilo klerikalcem nekoliko sloge v parlamentu vseč.

Pri imenovanju predsednikov v pokrajinske zavode za pokojninsko zavarovanje zasebnih uradnikov je vlada zelo čudno postopala. Za Kranjsko so imenovani: dr. Krek in Silv. Škerbinc (klerikalca) in logar Staudinger (kočevski Nемец!)

Opozarjamo naše cenjene čitatelje na današnji oglas lekarnе Piccoli v Ljubljani, Dunajska cesta, katero tvrdo toplo priporočamo.

Ponesrečil se je v Laškem trgu žel. sprevodnik J. Flaš. Padel je tako nesrečno s stopnjic pri žel. vozu, da mu je prišla desna noga pod kolesa in mu je odrezalo prste.

Smrt pod vozom. Voznik tovarne v Podgori Viktor Pinavčič je peljal na vozu «karjole» proti Moši; blizu Lučnika je padla ena «karjola» z voza na oje, na kar so se prestrašili konji. Voznik je pri tem padel pod voz, ki ga je zmečkal, da je ostal takoj mrtev.

Pri ožji deželnozbornski volitvi v Istri in sicer v prvi skupini splošne kurije, ki se je vršila v nedeljo med liberalnim kandidatom Apollonijem in med krščanskim socialcem Spadaro, je bil izvoljen prvi.

Tri osebe padle iz vlaka. Med postajo Verd in Logatec na južni železnici so padle 30. vinotoka iz osebnega vlaka št. 33 (v smeri proti Trstu) 19 letna gospica Niša Rubina, 5 letna deklica Liza Abraša in 4 letna Sergijevna Abraša. Vsi tri potujejo iz Rusije v Argentinijo. Vzrok nezgode je, da so se odprla stranska vrata pri vozu. — Ranjena je bila 4 letna Sergijevna Abraša na glavi, dočim je zadobila Liza Abraša le podplutbo krvi. — Vsi tri so, padši iz vlaka, hitele v čuvajnico 683, ter so jih od tam prepeljali z železničnim vozom v Logatec, kjer jim je pedelil železnični zdravnik dr. Mayer svojo pomoč. Z vlakom št. 35 so Rusinje odpotovale v Trst.

Naši naročniki in čitatelji dobijo s 1. oktobrom zastoj novi časnik «Illustrierte Uhrenberichte» z nad 5000 podobami o urah, zlatemu in srebrnemu blagu znane fabrike ur Max Böhmel, Dunaj IV. Margaretenstrasse 27/20. Pošljite tedaj Vaš natančni naslov zgorajšnji firmi, ki vam bode to ilustrovano knjigo zastoj in poštne prosto vposlala

Nesreča na železnici. Ko sta se v sredo v Št. Petru obdrgnila dva vlaka in je pri tem skočil sprevodnik Matija Kralj, roj. 1873 l., stanujoč na Vodovodni cesti št. 28, z voza, se je na levi nogi tako poškodoval, da je moral v deželno bolnišnico.

O slovenski okoliški šoli v Celju piše graški «Arbeiterwille»: «Mi smo že večkrat kritizirali šolske razmere v Celju, kajti tako mačehovsko se ne ravna tako lahko s kako občino na Štajerskem. Okoliška občina nima nobene deklishe šole; slovenski otroci morajo hoditi k šolskim sestram v Celju v šolo. Oglejmo si deško ljudsko šolo. Tam sedijo ubogi dečki v svojih polno natlačenih razredih in paralelke so celo v zasebnih hišah nastavljene. Stavbišče za šolo je že kupljeno, toda narodnostni preprič se v tej zadevi noče končati. Celjska klika noče, da bi se postavila slovenska šola v mestu, — zategadelj se vse onemogočuje. Od državljana se po pravici zahteva, da pošilja svoje otroke v šolo — a z isto pravico zahtevajo starši, da se sezidajo poštene šole in da se njihovi otroci ne tlačijo v špelunke. Konstatiramo, da se ne sme očitati šolskemu vodstvu nemarnosti, kajti tudi učitelji trpe z otroci vred. Višji oblasti svetujemo, naj si to šolo enkrat ogleda in uradnega simeljna malo požene. V ljudski šoli se vzgajajo bodoči državljani, zakaj bi naj vladala ravno na Štajerskem taka šolska mizerija?»

Novo tarifo za ljubljanske izvoščake je sprejel občinski svet na zadnji seji in sicer: I. Za turne voznje: enovprežni voz podnevi 80 v, ponoči 1 K; dvovprežni voz podnevi 1 K, ponoči 1 K 20 vin. — II. Voznje po času, in sicer po celem mestnem pomeriju: enovprežni voz podnevi 70 v, ponoči 80 v; dvovprežni voz podnevi 90 v, ponoči 1 K 30 vin. za prve četrt ure; za vsako nadaljno četrt ure za enovprežni voz podnevi 50 v, ponoči 60 v v, za dvovprežni voz podnevi 60 v, ponoči pa 90 v več. — III. Posebne voznje. 1. na kolodvor: iz mesta na juž. kolodvor za enovprego podnevi 1 K, ponoči 1 K 30 v, za dvovprego podnevi 1 K 30 v, ponoči pa 1 K 80 v, b) na državni kolodvor: za

enovprego podnevi 1 K 10 v, ponoči 1 K 40 v, za dvovprego podnevi 1 K 60 v, ponoči pa 2 K, c) na dolenski kolodvor: za enovprego podnevi 1 K 20 v, ponoči 1 K 50 v, za dvovprego podnevi 1 K 60 v, ponoči 2 K, d) med južnim in državnim kolodvorom: za enovprego podnevi 1 K, ponoči 1 K 40 v, za dvovprego podnevi 1 K 40 v, ponoči 1 K 70 v, e) med južnim in dolenskim kolodvorom: za enovprego podnevi 1 K 20 v, ponoči 1 K 50 v, za dvovprego podnevi 1 K 60 v, ponoči 2 K, f) med dolenskim in državnim kolodvorom: za enovprego podnevi 1 K 40 v, ponoči 1 K 60 v, za dvovprego podnevi 1 K 60 v, ponoči 2 K. 2. Na pokopališča: a) k Sv. Krištofu: za enovprego podnevi 80 v, ponoči 1 K 10 v, za dvovprego podnevi 1 K, ponoči 1 K 40 v, b) k Sv. Križu: za enovprego podnevi 1 K 60 v, ponoči 2 K, za dvovprego podnevi 2 K, ponoči 2 K 80 v. 3. Gledališče, cirkus, plesi, koncerti, veselice i. t. d. — je smatrati za turne vožnje — za enovprego podnevi 80 v, ponoči 1 K, za dvovprego podnevi 1 K, ponoči 1 K 20 v. 4. V okolico: a) na Spodnji Rožnik, Strelišče, Čonček za enovprego podnevi 1 K, ponoči 1 K 40 v, za dvovprego podnevi 1 K 60 v, ponoči 2 K, b) v Zgorbo in Spodnjo Šiško, Vodmat, Glince, Selo: za enovprego podnevi 1 K 20, ponoči 1 K 70 v, za dvovprego podnevi 1 K 60 v, ponoči 2 K 20 v, c) Štepanjo vas, Vič, Moste: za enovprego podnevi 1 K 60 v, ponoči 2 K 20 v, za dvovprego podnevi 2 K 20 v, ponoči 3 K 10 v, d) Studenec (blaznica), Fužina, Hrušica, Rudnik: za enovprego podnevi 2 K 50 v, ponoči 3 K 50 v, za dvovprego podnevi 3 K 50 v, ponoči 4 K 50 v, e) «k Savi» (Kleče Savlje, Stožice, Ježica, Tomačev, Smartno, Dravlje, Koseze, Lavrica, Večna pol), za enovprego podnevi 3 K, ponoči 4 K, za dvovprego podnevi 4 K, ponoči 5 K. IV. Pogrebne vožnje (do pokopališča in nazaj): 3 K. Za vse vožnje so navedene tarife veljavne tudi za nazaj. Za vse druge, tukaj navedene kraje se prepušča tarifa dogovoru med izvoščkom in gostom. Nočni čas se računa pozimi (od 1. oktobra do 1. aprila) od 7. ure zvečer do 7. ure zjutraj, poleti (od 1. aprila do 1. oktobra) pa od 9. ure zvečer do 6. ure zjutraj. Za zamudo čakanja do 10 minut ne sme izvošček računati posebne odškodnine. Za prtljago se račun pri enovpregi 30 v, pri dvovpregi pa 40 v. Mitnino mora plačati gost. V enovprežni voz ni izvošček primoran sprejeti več kot 4 osebe. Dva otroka izpod 10 let se računata za 1 odraslo osebo. Izvoščki so primorani sprejemati goste v vsakem času za vse v tarifi navedene vožnje. Napitnine izvoščki nimajo pravice zahtevati. Gost se ima pravico pritožiti na mestnem magistratu ali pa pri najbližjem stražniku. Tarife morajo imeti izvoščki v vozu na vidnem mestu. Da je voz oddan, mora se označiti s položenim bičem na kozlu. — Nova tarifa se je soglasno sprejela.

„Rdeči Prapor“

Izhaja redno vsako sredo in soboto in velja za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Delavski žepni koledar za leto 1909 je ravnokar izšel.

Cena 80 vin., po pošti 10 vin. več.

Delavci!

Zahajajte in prirerajte zborovanja in veselice v najini

6-1

gostilni

kjer bodete vedno s pristnim vinom in izvrstno jedjo po najnižji ceni najbolje postreženi. — Najlepše zimske zabavne igre se vam nudijo pri nas.

Za mnogobrojen obisk se priporočata

Peter in Josipina Košak
restavracija „Perles“

Ljubljana (poleg pošte).

Shajališče delavcev!

Mirko Krapeš

urar in trgovec z zlatnino

zaprisežen sodnijski cenilec

priporoča svojo bogato zalogo različnih stenskih in žepnih ur, kakor tudi zlatih in srebrnih verižic, uhanov in prstanov. V zlogi imam tudi gramofone in plošče s slovenskimi napevi in godbo.

Z ozirom na bližajočo se božično in novoletno praznike naj nihče ne zamudi te prilike, ker bom prodajal po znatno nizkih cenah. 52-1

Malo dobička, veliko prometa!

Cenike pošiljam zastoj in poštnine prosto!

Kavarna in restavracija

„Švicarija“

se priporoča.

Anton Šarc

Ljubljana

sv. Petra cesta šte. 8.

Zaloga platna in belega blaga.

Izdelovanje perila za gospode in gospe.

Pralnica in svetlolikalnica

Kolodvorske ulice št. 8.

8-1

? Ali ste že čitali ?

brošuro „V dobi klerikalizma? --- Še ne!

Potem si jo takoj nabavite. Dobi se za 40 vinarjev komad po ljubljanskih knjigarnah, v Trstu pri Gorencu, v Gorici pri Gabršku kakor tudi v prodajalni «Delavske tiskovne družbe» v Ljubljani na Dunajski cesti št. 20.

Nizke cene! Velika suknena zaloga!

Priporočljiva slovenska trgovina za moško in žensko blago pri

52-1

sv. Cirilu in Metodu
Ljubljana, Singarjeve ulice 1.

Velika suknena zaloga! Nizke cene!

35 letni velik uspeh!

52-1

Močan želodec
pravilno prebavo
ter odprtje telesa

želodčno tinkturo
lekarja Piccolija

Ljubljana, Dunajska cesta.
1 steklenica 20 vin. Naročila po povzetju.

se doseže, ako se uporablja mnogokrat odlikovano

Kakor išče
personalni,
hipotekarni ali realni
Kredit
naj zahteva brezplačno prospekt
Meller L. Egyed
Budimpešta
Ikt., Iffyal - utca 7.
Telefon-interurban
46-31.

KAVARNA
„Unione“
prejo „Tedesco“ v Trstu
se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

AUSTRO - AMERICANA
TRIST - NEW YORK
Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
za nesljivo potovati naj se obrnejo
na **Simona Kmetek**
v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 22
Znakovna Pobjasnila daje se brezplačno

Prva slovenska ::
:: modna trgovina
za gospode
Engelbert Skušek
Ljubljana
Mestni trg šte. 19
se najtopleje priporoča.

104-8

Prva domača slov. pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12 --

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izborno pivo v sodcih in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855.

Številka telefona 210.

Ustanovljeno leta 1855.

10-2